

[SIGNALEMENT]

Guy Zelis (dir.), *Les intellectuels catholiques en Belgique francophone aux 19e et 20e siècles*, Louvain-la-Neuve, Presses Universitaires de Louvain, 2009, 396 pp., ISBN 9782874631993 (*Temps et Espaces*, nr. 10)

Deze waardevolle bundel is de neerslag van een colloquium dat in Louvain-la-Neuve werd gehouden van 14 tot 16 maart 2007. Uitdrukkelijk over de communautaire problematiek handelt een stevig onderbouwde bijdrage van 36 bladzijden, door de Naamse hoogleraar Paul Wynants, over *André Oleffe (1914-1975) face à la poussée fédéraliste (1961-1972)*. De Waals-Brabander Oleffe die achtereenvolgens directeur, directeur-generaal en voorzitter was van de Bankcommissie, was van 1950 tot 1973 ook de gezagvolle voorzitter van de Mouvement ouvrier chrétien, de Franstalige vleugel van het ACW-MOC. Als zodanig zetelde hij in de Agendacommissie van de CVP-PSC. Tegenover de wallingantische strekking, die aan kracht won binnen de MOC, vooral sinds de *grève du siècle* rond Nieuwjaar 1961, stond hij bekend als een *“unitariste inébranlable”*. Maar ten tijde van de splitsing van de Leuvense universiteit enkele jaren later, werd hij verplicht om toe te geven aan de federalistische drukking onder de militanten.

In enkele van de veertien andere artikels komt de communautaire kwestie terloops ter sprake. Oscar Lejeune (1904-1970), die het katholiek massatheater propageerde in het interbellum, werd onder meer geïnspireerd door het Vlaamse Volkstoneel en door Antoon Van de Velde. Valentin Brifaut, volksvertegenwoordiger voor Dinant-Philippeville sinds 1912, bepleitte al vóór de Eerste Wereldoorlog de erkenning van de Vlaamse taalrechten. Toen hij na de oorlog voor de vernederlandsing van de Gentse rijksuniversiteit opkwam, kreeg hij in eigen kring tegenkanting die ertoe bijdroeg dat hij in 1925 uit het parlement stapte. Ook de invloedrijke priester en socioloog Jacques Leclercq (1891-1971) spoorde in zijn weekblad *La Cité chrétienne* (1926 vlg.) de Walen aan om het goed recht van de Vlaamse taaleisen te erkennen. Tegenover de afwijzende traditie die aan klerikale kant bestond tegen de Waalse beweging, deed hij in 1938 een oproep *“à rassembler le peuple wallon et lui donner le sens de son unité dans l'unité nationale”*. Vanaf 1945 bepleitte hij federalisering en steunde de oprichting van het katholieke *Rénovation wallonne*. In 1963 schreef hij dat de katholieken geen godsdienstige belangen in de politiek moesten mengen, maar optreden in de Waalse beweging zonder meer.

De historicus Léon-Ernest Halkin (1906-1998) kwam vanuit zijn studies

over het prinsbisdom Luik (dat niet bij de Bourgondisch-Habsburgse Nederlanden behoorde) al in de tussenoorlogse jaren tot publicaties in wallingantische bladen. Maar hij beleeed wel de 'pirennistische' evidentie dat "*Le peuple wallon doit la notion de son existence au réveil flamand*". Na de oorlog, die hij doorbracht in het verzet en in Duitse gevangenissen, trad hij toe tot het Congrès national wallon en het Comité permanent ervan, en werd hij erelid van Rénovation wallonne.

[Lode Wils]
